

Ärende: VN/9183/2021

Edustajakannedirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder tackar för möjligheten att avge uttalande om arbetsgruppsbetänkandet som innehåller ett förslag till behövliga bestämmelser för att genomföra direktivet om gruppatalan.

SAMS välkomnar förstärkandet av rättssäkerheten genom det här rättsmedlet. I bästa fall kan det förstärka individens rättssäkerhet och konsumenternas ställning i samhället. Utöver renodlade konsumenter bör även personer i ”konsumentliknande” positioner i tillräckligt mån beaktas. Dessa är t.ex. användare av socialvårdens servicesedlar samt elever som använder tjänster som universitet eller andra läroverk inhandlat. Det här kan således bli ett värdefullt tilläggsverktyg bland att med tanke på uppföljandet hur tillgänglighetsdirektivet tillämpas och implementeras i framtiden.

I praktiken kommer det sättet som direktivet nu föreslås att implementeras inte att uppnå all den potential för ökad rättssäkerhet som funnits till hands. Problem föreligger bland annat gällande finansieringen av gruppatalan samt det faktum att skadeståndskrav behöver även i fortsättningen en skild rättsprocess. Både med de inblandandes rättssäkerhet och med tanke på processekonomiska och samhällsliga perspektiv, vore det mera ändamålsenligt att även kunna besluta om gottgörelse i marknadsdomstolen.

Särskilt beslutet att verkställa lagen genom den s.k. opt-in modellen kan lägga våra målgrupper i en sämre ställning än andra. T.ex. den digitala klyftan, funktionsnedsättningen eller språkliga barriärer kan leda till att våra målgrupper inte förmår att registrera sig med från början av processen. Därav vore det mera ändamålsenligt att välja den s.k. opt-out modellen där konsumenter inte behöver enskilt identifieras i början av processen. Trots att det här kan verka som ett neutralt val i hur direktivet verkställs, kommer det sannolikt att ställa svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning i en sämre position än andra, enkom på grund av deras funktionsnedsättning och möjligtvis även på grund av deras språkliga tillhörighet. Det här väcker frågan om detta sätt att verkställa direktivet är i harmoni med bland att europeiska människorättskonventionens tilläggsprotokoll 12 (artikel 1), som förbjuder all sorts diskriminerande lagstiftning. Den här frågan borde begrundas av grundlagsutskottet då lagförslaget väl kommer till riksdagens behandling.

På grund av dessa skäl instämmer SAMS i förslagen och kritiken som framförts av bland annat Konsumentförbundet samt Konkurrens- och konsumentverket.

Vartio Elias

SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf